

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Słowackiego 1. 3, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 4.

Produkcya ropy w Galicyi w roku 1906 w porównaniu z r. 1905. — Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego. — Ruch wiertniczy w Galicyi. — Z krajów naftowych. — Ustawa naftowa. — Światowa flota naftowa. — Sprawa szkoły górniczej w okręgu cieszyńsko-krakowskim. — Kronika.

Produkcya ropy w Galicyi w roku 1906 w porównaniu z r. 1905.

Miejscowość	1905 c. m.	1906 c. m.	Różnica w r. 1906
Borysław i Tustanowice	5,465.565	5,621.983	+ 156.418
Schodnica	602.018	471.510	— 130.508
Urycz	203.467	179.305	— 24.162
Mrażnica	36.460	16.100	— 20.360
Reszta kopalń wschodniej Galicyi	106.000	122.200	+ 16.200
razem	6,413.510	6,411.098	— 2.412
Potok	224.791	163.248	— 61.543
Rogi	242.340	114.520	— 127.820
Równe	16.091	15.351	— 740
Wielopole, Tarnawa	329.560	248.701	— 80.859
Krosno	435.598	342.675	— 92.923
Reszta kopalń zachodniej Galicyi	356.074	308.830	— 47.244
razem	1,604.454	1,193.334	— 411.120
Łączna produkcya Galicyi	8,017.964	7,604.432	— 413.532
Zapasy z końcem roku	5,140.215	3,995.433	— 1,144.782

Jak widzimy z powyższej tabelki, zestawionej przez biuro statystyczne tow. „Petrolea“, produkcya ropy w roku ubiegłym wynosiła 7,604.432 m. c. czyli o 413,532 cetnarów mniej niż w roku 1905. Mimo ogólnej mniejszej produkcji, produkcya Borysławia i Tustanowice stanowiła 5,621.983 cetnary i była o 156.418 c. większa niż w roku 1905; nie można więc mówić o wyczerpaniu tych terenów, przeciwnie Tustanowice nie tylko powetowały ubytek ropy w Borysławiu, lecz dały jeszcze niewielką nadwyżkę. Ogromnie natomiast spadła produkcya zachodniej Galicyi z 1,604.454 cetnarów w roku 1904, na 1,193 334 cetnarów w roku ubiegłym; spadła więc produkcya w Potoku, ogromnie spadła produkcya w Rogach, stanowiąc zaledwie połowę produkcji z r. 1905; produkcya Wielopola i Tarnawy spadła nieznacznie; w krośnieńskim spadła o blisko 100.000 cetnarów. We wschodniej Galicyi Schodnica wykazuje obniżenie produkcji w porównaniu z rokiem 1905 o 130.508 c.; Urycz wykazuje obniżenie produkcji o 24.162 cetnary. Produkcya nasza przeciwie ciągle się zanadto koncentruje w jednym miejscu, gdyż produkcya Borysławia i Tustanowice stanowiła w roku ubiegłym już blisko 74^o/₁₀₀ ogólnej produkcji; jest to objaw niekoniecznie pomyslny i bardzo pożądanym byłoby, aby w innych miejscowościach wschodniej lub zachodniej Galicyi odkryte zostały więcej produktywnie tereny. Jeszcze jedna bardzo ważna uwaga nasuwa się przy przeglądzie cyfr produkcji i przeróbki ropy w roku ubiegłym; przeróbka ropy wynosiła 8,355.155 cetnarów, czyli przewyższała produkcję o 750.723 c.; jeśli uwzględnimy jeszcze manco i ropę spaloną na kopalniach, to zobaczymy, iż bardzo znacznie trzeba było naruszyć zapasy, mianowicie trzeba było zabrać z zapasów 1,144.782 cetnary, by pokryć zapotrzebowanie ropy; z końcem roku 1906 zapasy wynosiły już nie całe 4 miliony cetnarów. Jest to przede wszystkim dowodem, iż nie już o nadprodukcji ropy w kraju naszym mówić trzeba, lecz raczej o zbyt małej produkcji; skoro z łatwością ulokować można produkcję większą; dalej należy z tego wyciągnąć konsekwencję, że jest już najwyższy czas, byśmy

ropę naszą sprzedawali bardzo ekonomicznie, by szafowanie naszym bogactwem podziemnym było bardzo oględne. Jeśli uwzględnimy jeszcze okoliczność, że znacznie spadła produkcya ropy na Kaukazie i że rok bieżący znów rozpoczął się tam strejkami, że produkcya naftowej ropy amerykańskiej również spadła, to musimy przyjść do przekonania, że produkt nasz podziemny staje się materiałem coraz więcej wartościowym, że zapasów, jakie istnieją zmniejszać dla prowadzenia rozumnej polityki handlowej nie powinniśmy, a mimo to produkcję naszą bieżącą sprzedawać powinniśmy po cenach w dwójnasób wyższych niż w roku ubiegłym; tego wymaga rozumna i przezorna polityka ekonomiczna.

Dr. St. Bartoszewicz.

Posiedzenie

Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego
16. lutego 1907 r.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu;
2. Sprawozdanie sekretarza;
3. Wniesienie petycji do Sejmu w sprawach podatkowych;
4. Wnioski i interpelacje.

Obecni: pan prezes Gorayski, członkowie Wydziału: Bielski, Długosz, Gąsiorowski, Kiesler, Lewakowski, Mars, Pierściński, Włodarczyk, hr. Zamoyski, Żukowski i sekretarz dr. Bartoszewicz.

Nieobecność swą usprawiedliwili pp. W. H. Mac Garvey i dr. F. G. Mac Garvey.

Prezes Gorayski wita zebranych po raz pierwszy nowych członków Wydziału i wyraża nadzieję, że nowy Wydział nie mniej usilnie dla dobra Towarzystwa pracować będzie, jak Wydział dawny.

ad 1. Po odczytaniu protokołu, w którym mowa była o memoryale w sprawie udzielania koncesyj na rafinerie nafty, zabrał głos hr. Zamoyski i zakomunikował Wydziałowi treść odpowiedzi starostwa w Podgórzu na wniesione podanie o koncesję na rafinerie nafty, gdzie starostwo podnosi błaha, wprost śmieszne zarzuty, byle przedłużyć sprawę, lub nie udzielić koncesyi; podczas dyskusyi która na ten temat się rozwinęła, przeważało

zdanie, że należy podnieść w dziennikach, jak nasze władze popierają przemysł krajowy, poczem protokół został przyjęty.

ad 2. Składając sprawozdanie z działalności Towarzystwa, sekretarz dr. Bartoszewicz przedewszystkiem komunikuje Wydziałowi daty porównawcze produkeyi ropy naszej w roku ubiegłym w porównaniu z rokiem 1905, i oświadcza, iż za parę tygodni biuro wyda odpowiednie tabele statystyczne, skoro jeszcze zbierze daty, tycezące się przeróbki ropy i eksportu. Przy tym punkcie hr. Zamoyski zabiera głos i zwraca uwagę na podniesione specjalnie przez p. Fanto na jednym z posiedzeń „Petrolei“ ogólnikowe zarzuty przeciwko statystycznemu odczytowi dra Bartoszewicza na Zjeździe górnicy, który zyskał uznanie producentów i sądzi, iż sprawę należy wyjaśnić i zniewolić niejako p. Fanto do zrobienia zarzutów konkretnych. Dr. Bartoszewicz oświadcza gotowość napisania do p. Fanto, by wyjaśnił, które daty uważa za mylnie zestawione. Pan Gąsiorowski wyraża życzenie, by w zestawieniach statystycznych biura towarzystwa były umieszczane i daty produkeyi innych krajów naftowych. Pan Lewakowski i Kiesler życzą, aby zebrać daty tycezące się opodatkowania przemysłu naftowego.

Przechodząc dalej do sprawozdania, sekretarz komunikuje, iż w podniesionej na Walnem Zgromadzeniu przez dyr. Werbera sprawie importu surogatów woskowych udawał się do Izby handlowej lwowskiej i dowiedział się, iż sprawa ta będzie dopiero traktowaną na najbliższem posiedzeniu Centrali dla traktatów handlowych, a niezależnie od tego Towarzystwo wniesie wkrótce memoriał do ministerstwa rolnictwa.

W sprawie ustawy naftowej zwracano się z paru stron do biura z życzeniem, aby przy uchwaleniu krajowej ustawy przez Sejm był wyznaczony pewien okres przejściowy (60 dni) dla zgłaszania szybów według starej ustawy na terenach przed nową ustawą nabytych, a nie posiadających wymaganego minimum obszaru kopalnianego. Pan Gąsiorowski jest zdania, że ten okres przejściowy powinien być możliwie długi, ale ograniczony na pewne tylko terytorya naftowe dawne,

nie tangując nowych; prezes i sekretarz przyrzekli, że życzenia przemysłowców będą zakomunikowane posłom, członkom sejmowej komisji górniczej.

Dalej dr. Bartoszewicz podnosi sprawę niedalekich wyborów do parlamentu i jest zdania, że w paru okręgach należałoby postawić kandydatów naftowych; za takie okręgi uważa: 1. Drohobycz, Turka, Bolechów, Skole, 2. Krosno, Sanok. Pan Lewakowski jest zdania, iż można byłoby przeprowadzić kandydata naftowego w wiejskim okręgu Baligród, Stary Sambor, Drohobycz jako kandydata mniejszości; natomiast miasto Drohobycz, mając na widoku załatwienie rozmaitych specjalnie miejskich spraw, ofiaruje mandat posłowi wpływowemu; następnie poruszano rozmaite kandydatury i uchwalono po porozumieniu się z osobami przez pana prezesa Gorayskiego wejść w kontakt z Radą Narodową.

Nastąpiło przyjęcie do towarzystwa nowych członków: pp. Marka Seemana, Wacława Szujskiego, Leona Wichańskiego, kopalni nafty „Rajskie“, firmy Ostrowski & Cudek i rafinerii nafty Grünberg & Weinberg w Czerniowcach.

ad 3. Sekretarz odczytuje szkice petycji do Sejmu, jaką należałoby wnieść w sprawie niesprawiedliwego opodatkowania przemysłu naftowego specjalnie co do podatku zarobkowego i podatku od procentów brutto; uważa jednak za właściwe, by przed wniesieniem petycji zwołać małą ankietę i zaprosić na nią paru posłów z komisji podatkowej, by zainteresować tą sprawą posłów i omówić sposób w jaki najlepiej byłoby sprawę tę w Sejmie poruszyć. Pan Kiesler specjalnie omawia niesłuszne wymierzanie podatku osobisto-dochodowego, hr. Zamoyski przytacza również niektóre drastyczne daty; w końcu uchwalono, by prezydium Towarzystwa porozumiało się z posłami i doprowadziło do konferencyi w tej sprawie najlepiej podczas posiedzeń komitetu „Petrolei“. Przy punkcie ostatnim pp. Pierściński i Włodarczyk wyrażają życzenie, by Tow. naftowe odnowiło kontrakt z towarzystwami asekuracyjnymi co do płacenia prowizji za asekurację urzędników naftowych i by wydało

odezwę do firm naftowych, aby do akcyi ubezpieczenia urzędników przystąpiły. Pan Lewakowski imieniem nowo wybranych członków Wydziału zwraca się do pana prezesa Gorayskiego, który od początku niemal istnienia Towarzystwa przewodniczy wszystkim wydziałom i obiecuje, że nowi członkowie Wydziału pod wytrawnem przewodnictwem pana prezesa będą się starali pracować jak najgorliwiej dla dobra Towarzystwa i przemysłu naftowego.

Ruch wiertniczy w Galicyi.

Borysław, 16. lutego 1907.

Wszelkie zastosowanie nowych zdobyczy cywilizacyi spowodowują i nowe wprowadzania ulepszeń i środków zaradczych celem zabezpieczenia życia ludzkiego. Stwarzają specjalną klasę ludzi, którzy poświęcają się pewnej gałęzi przemysłu, po studyach i latach praktyki dochodzą do wydoskonalenia w obranym kierunku pracy. Ludziom takim nadają władze koncesye do wykonywania obranego zawodu.

Istnieją więc w cywilizowanych krajach i miejscowościach koncesyonowane biura elektrotechniczne, budowlane, rurociągowy ect.

W Borysławiu dotychczas nie było koncesyowanego biura instalacyi rurociągów, dopiero w tych dniach otworzył biuro takie p. inż. Zygmunt Bielski.

Nowa ustawa z dnia 1. stycznia b. r. zabrania osobom nieukwalifikowanym i niemającym koncesyi zakładania rurociągów i instalacyi gazowych.

Kilka nieszczęśliwych wypadków z gazem, a szczególnie zgon ś. p. Adamowskich niejednemu z nas naprowadził refleksye i wnioski o tem, jak i przez kogo winny być rurociągi przeprowadzone.

Dzięki p. Gruszkiewiczowi dowiedzieliśmy się z artykułów jego w „Nafeie“ o wielu nieznanym nam dotychczas właściwościach gazu naftowego. Wszystkim nam wiadomo, że gaz jest świetnym, tanim, dogodnym i praktycznym środkiem opałowym, lecz wiadomo nam także, że trzeba z tym gazem umieć się obchodzić; toteż powstanie koncesyonowane-

go biura instalacyi rurociągów należy nam powitać z wielkiem uznaniem.

Osoba p. inż. Bielskiego daje wszelką rękojmię, iż roboty nowych rurociągów, jakoteż kontrola i piecza nad egzystującymi już rurociągami będą wykonywane z wszelką dokładnością i znajomością rzeczy.

P. inż. Bielski pracując kilkanaście lat w przemyśle naftowym, kierując fabrykami i kopalniami, miał sposobność nabyć dokładną praktykę w dziale rurociągów. Znanym jest także charakter p. inż. Bielskiego, toteż jest i pewność, że wszelkie roboty podjęte spełni sumiennie i uczciwie.

Dla nas będzie wielkiem ułatwieniem i dogodnością, gdy robota i odpowiedzialność za instalacye, na które przy tak licznych zajęciach jakie mamy na kopalni, często należnej uwagi nie zwracamy, będziemy mogli oddać ukwalifikowanym siłom.

W imieniu więc tych, którzy gazów do opał swoich kotłów lub mieszkań używają, witam nowe biuro serdecznie „Szczęść Boże!

Wiertacz.

Potok. Ruch wiertniczy w Potoku ograniczonym jest obecnie do dwóch firm, mianowicie „Galic. Spółki naftowej „Potok“ i Hanowersko-galic. Gwarectwa naftowego. Pierwsze z wspomnianych towarzystw wierci dwa szyby, z których jeden ma około 620 m., drugi w przybliżeniu 700 m., prócz tego pompuje się ropę w 7 szybach. Łączną produkcję ocenniają na ca. 30 cystern miesięcznie. Towarzystwo Hanowerskie posiada 4 szyby we wierceniu, głębokość wynosi 550—790 m., i 15 szybów w pompowaniu, produkcya miesięczna waha się między 80—85 cystern. Prócz tego wierci Hanowerskie Towarzystwo jeden szyb w Moderówce (200 m.), jeden w Nawsiu brzosteckim (850 m.) i jeden w Dołhołuce (800 m.) na razie bez produkcyi. Wiercenie w Torosówce i w Kobylanach wstrzymano. Inne firmy w Potoku zastanowiły wiercenie; Karpackie Towarzystwo ograniczyło ruch do pompowania 7 szybów; produkcya dochodzi do 25—30 cystern miesięcznie; firma S. Bałłaban i Ska (spadkobiercy po ś. p. Jurskim) pompują ropę z jednego szybu (680 m.) i przetłaczają około 8 wagonów miesięcznie. W bieżącym mie-

siącu ruch się nieco ożwwi, gdyż Towarzystwo Hanowerskie i Karpackie, tudzież firma dr. Tarasiewicz i Ska zamierzają rozpocząć nowe wiercenia.

W Bóbrce wierci Karpackie Towarzystwo 2 szyby głębokości 660 i 750 m., 67 szybów w pompowaniu, produkcya miesięczna około 35 cystern.

We Wietrznie wierci to samo Towarzystwo 1 szyb obecnie głęboki 620 m., prócz tego pompują ropę z 13 szybów; produkcya miesięczna dochodzi do 15 cystern. „Nordhauseńskie Towarzystwo dla głębokich wierceń“ (dawniej T. Łaszcz & W. Pieniążek) wierci tu jeden szyb płuczka. Głębokość obecna około 515 m. W bieżącym miesiącu zamierza Nordhauseńskie Towarzystwo rozpocząć wiercenie szybu do głębokości 1.500 m. systemem płuczki. Prócz tego posiada wspomniana firma 2 szyby w pompowaniu, produkcya miesięczna dochodzi do 8 cystern.

✓ W Równem wierci Towarzystwo akc. dla przemysłu naftowego 1 rygiem, obecna głębokość wynosi przeszło 1.060 m. W 12 szybach (400—600 m. głębokości) pompuje się ropę; produkcya miesięczna około 20 cystern.

W tej samej miejscowości firma „Deutsche Tiefbohr Aktiengesellschaft“ zaczęła wiercić w tym miesiącu swoim patentowanym wodnym systemem. Jest to już drugi ryg tego systemu w Galicyi; pierwszym wiercą w Wietrznie, lecz jak dotychczas z rezultatem bardzo lichym, gdyż za dwa miesiące uwiercono zaledwie 70 metrów.

W Rogach wierci akc. „Nafta“ 5 szybów, głębokości 918 m., 497 m., 637 m., 920 m. i 950 m.; w pompowaniu są 2 szyby, nr. 1. głęboki 925 m. i nr. 5. głęboki 940 m. Wybuchowy szyb nr. 2. daje ropę z głębokości 915 m. Łączna produkcya kopalni w Rogach wynosi w przybliżeniu 16 cystern miesięcznie. Firma Perkins & Co. w Równem ogranicza się obecnie do pompowania ropy z 3 szybów, nr. I. 642 m. głęb., nr. VI. 785 m. i nr. VII. 404 m. głęboki; produkcya miesięczna dochodzi do 7 cystern. Firma Karol Perutz & Ska wierci w Rogach dwa rygami. W nrze II. odwiercono 895 m.,

w nrze III. 918 m.; w nrze I, pompuje się ropę z głębokości 996 m. Łączna produkcya miesięczna wynosi około 10 cystern. W bieżącym miesiącu zamierza „Nordhauseńskie Towarzystwo“ rozpocząć wiercenie głębokiego szybu.

W Węglówce wierci Karpackie Towarzystwo 1 szyb (ca. 650 m.) i posiada 80 szybów w pompowaniu, łączna produkcya dochodzi do 75 cystern miesięcznie. Firma Macher & Ska na razie wiercenie zastanowiła i posiada 20 szybów w pompowaniu z produkcją miesięczną około 25 cystern. Firma Karol Perutz i Ska również pompuje 5 szybów, których miesięczna produkcya wynosi przeszło 5 cystern.

W Targowiskach k. Iwonicza wierci firma Henryk Lapp 1 szyb, którego obecna głębokość przekroczyła 1.000 m. przy 6" dymenzyi, na razie jednak bez rezultatu.

W Iwoniezu posiada „Spółka Iwonicka“ 1 szyb około 730 m. głęboki; kopalnia „Aniela Jadwiga“ również jeden szyb, oba jak dotychczas jeszcze nie produktywne. Na kopalni firmy „Józef i Ema hr. Załuscy“ dwa szyby produktywne, dające około 5 cystern miesięcznie z głębokości 300 i 350 m.

W Nienaszowie na kopalni „Gertrudensglück“ wierci firma niemiecka 1 szyb obecnie przeszło 580 m. głębokości; produkcji na razie niema.

W Żarnowiec posiada firma dr. Marek Tiegerman i Ska 1 szyb głęboki 430 m. wiercenie obecnie wstrzymane; ropy na razie nie odwiercono, natomiast występują silne gazy.

W Świerchowej wiercił 1 szyb inż. S. Nowak; wiercenie w głębokości 520 m. zastanowione.

W Klęczanach posiada „Gwarectwo naftowe Klęczany“ 22 szyby w pompowaniu, głębokość ich wynosi 120—350 m. Łączna produkcya miesięczna około 1 cystern. Jeden szyb tej firmy wiercony do 600 m. na razie zastanowiony.

W Załawiu pod Bieczem wierci Akcyjne Towarzystwo dla przemysłu naftowego 1 szyb, obecnie głęboki 615 m. Pięć szybów, głębokości 420—615 m. w pompowaniu;

miesięczna produkeya w przybliżeniu 4·5 cysterny.

W Zboiskach koło Dukli osiągnęła „Spółka Urzędników“ w szybie nr. I. „Barbara“ głębokość 650 m. i występują ślady ropy i gazy.

W Harklowej istnieją dwie firmy, z tych pierwsza „Galicyjskie Gwarectwo naftowe „Harklowa“ posiada 22 szyby w pompowaniu, (głębokość 180—350 m.) z łączną produkeyą 15 wagonów miesięcznie, zaś dwa szyby we wierceniu, z tych 1-szy głęboki 300 m., 2-gi około 350 m. Druga firma „Niemiecko-galicyjskie akcyjne Towarzystwo naftowe w Berlinie“ wierci 3 szyby, których głębokość wynosi 200, 250 i 350 m. Prócz tego pompuje wspomniane Towarzystwo ropę w 70 szybach, osiągając miesięczną produkeyę około 22 cysterny.

Ta sama firma wierci w Pagórzynie (powiat Gorlice) dwa szyby głębokie obecnie 350 wzgl. 400 m. i pompuje ropę z jednego szybu z głębokości 350 m.; produkeya miesięczna wynosi 1 cysternę.

Galicya wschodnia.

W Pasiecznej na kopalni Artura Compesa z Düsseldorfu, w głębokości 300 m. w 9" rurach po zamknięciu wody w 260 m. 10" rurami, natrafiono na znaczny pokład ropny. W pierwszym dniu wyrzucił szyb przeszło cysternę ropy, po dziesięciu dniach ustaliła się produkeya na prawie $\frac{3}{4}$ cysterny dziennie, wartościowej sprzedawanej loco kopalnia po k. 7 do 7·50 wybuchowej ropy.

Roboty wiertnicze prowadzi tam firma Wit Sulimirski trzema rygami: obecnie wobec dobrego rezultatu ma być czwarty ryg w ruch puszczoney, tak iż dwa szyby będzie się wiercić za głęboką, a dwa za płytką ropą.

Na Bukowinie operujące tam już coś od ośmiu lat francuzkie towarzystwo rozszerza roboty puszczać w ruch nowe dwa rygi, koło Watra-Moldawicy. Robotami kieruje tam p. Rzepecki, obecnie zaangażowano drugiego kierownika mianowicie pana Zakrzewskiego.

Z krajów naftowych.

Rumunia.

Silne mrozy i zawieje wpłynęły na nieznaczące zresztą ograniczenie ruchu wiertniczego w styczniu b. r. i możliwym jest, iż odbije się to na produkeyi ropy za miesiąc ubiegły.

Towarzystwo „Alfa“ zaprzestało wiercenia na terenie Vulcana-Pucioasa w okręgu Dambowica, doszedłszy do 520 m. bez jakiegokolwiek rezultatu. Nowe towarzystwo naftowe, mające na celu eksploatacyę terenów w Bustenari, ukonstytuowało się w Anvers pod firmą „Naphta“ z kapitałem 1,600.000 fr.

Towarzystwo „Romano-Americana“ rozpoczęło sprzedaż nafty wprost detailistom w poszczególnych miastach. Jak wiadomo istnieje w Rumunii kartel jednoczący wszystkich rafinerów z wyjątkiem towarzystwa „Vega“ i „Romano-Americana“. Tow. „Vega“ uczyniło przystąpienie do kartelu zawisłem od kilku warunków, z których ostatecznie zrezygnowało, zaś tow. „Romano-Americana“ oświadczyło gotowość przystąpienia do kartelu i ustalono już nawet kontyngent, ostateczne załatwienie sprawy miało nastąpić po otrzymaniu autoryzacyi ze strony centralnej dyrekeyi tow. Standard Oil Co. Tymczasem mimo upływu 4 miesięcy nie zawiadomiło tow. „Romano-Americana“ biura kartelowego o odpowiedzi centralnej dyrekeyi i rozpoczęło obecnie sprzedaż nafty na własną rękę, choć narazie z nieszczególnym rezultatem. Wobec tego postawiono wniosek, by kontyngent przeznaczony dla tow. „Romano-Americana“ rozdzielić proporcjonalnie między innych członków kartelu. Panuje tu przekonanie, iż tow. „Romano-Americana“ postępowaniem swoim zamierza wyrzucić presyę na kartel celem osiągnięcia wyższego kontyngentu w przyszłym okresie.

Jak donoszą pisma, zamierzają zakłady przemysłowe w Galaeu, Braili, Covurlin liczne młyny, fabryki cementu, odlewnie żelaza, zakłady elektryczne etc. zaprowadzić opalanie odpadkami ropnymi. Pociągnęłoby to za sobą znaczny wzrost zapotrzebowania tego materiału, który oceniają na 30.000 ton rocznie. Ten przewidziany wzrost konsumeyi

a i okoliczność, iż rafinerie rozwijając fabrykację olejów mineralnych ograniczają produkcję odpadków, spowodują w najbliższym czasie znaczną zwyżkę cen tego artykułu. Do podniesienia ceny przyczyni się także ożywiony eksport odpadków ropnych do Włoch, po wejściu w życie nowego traktatu handlowego, którego projekt przewiduje obniżenie cła z 8 fr. do 0.50 fr. za 100 kg. Nadzwyczajnie wzrosło obecnie zapotrzebowanie benzyny i rafinerie rumuńskie otrzymują liczne zamówienia już na rok 1908 po cenie 19—24 fr. (zależnie od gatunku) za 100 kg. franco Konstanca.

Ameryka.

Wedle zestawienia gazety „Oil Investors Journal“ wynosiła produkcja ropy w Teksas i Luizyanie w r. 1906 około 20 milionów baryłek, co oznacza w porównaniu z r. 1905 spadek produkcji o blisko 17 milionów beczek. To obniżenie się produkcji świadczy, iż dla kopalń Humble i Jennings minął już okres najwyższego rozwoju. Konsumcja ropy teksańskiej wynosiła w roku ubiegłym 29 milionów baryłek, nie licząc ropy spalanej na kopalniach, tak że musiano około 9 milionów baryłek podjąć z zapasów z lat dawniejszych. Cena ropy w roku ubiegłym wzrosła w dwójnasób, dochodząc do wysokości cen z roku 1903, t. j. przed odwierceniem bogatych pokładów obszaru Sour Lake Pool; obecnie notują ropę 75 ct. amer. za baryłkę loco kopalnia. Z 71 szpów wierconych w r. ub. w Jennings było 48 produktywnych, a 23 pozostały suche. W 13 otworach świdrowych zaprzestano wiercenia. W okręgu Humble wiercono 345 szybów, z tych produkcję miało 222, zaś w 123 nie dowiercono się ropy; prócz tego zastanowiono w ciągu roku ruch w 207 szybach. Na obszarze Spindletop dowiercono się ropy w 39 szybach, nieproduktywnych szybów było 29. Obszar naftowy Batsón jest obecnie zupełnie wyczerpany, co stanowi dalszy dowód dla krótkotrwałości terenów w Teksas. Wydajność obszaru Batsón trwała niespełna dwa lata, obecnie wycofują się wszystkie przedsiębiorstwa operujące dotychczas na tym terenie.

Na razie nie zostały jeszcze opublikowane dokładne daty produkcji obszarów naftowych w Kalifornii, lecz powszechnie przypuszczają, iż nie dojdzie ona cyfry roku 1905 t. j. 36 milionów baryłek. Produkcję ropy w roku ubiegłym oceniają w przybliżeniu na 30 milionów baryłek, lecz odwiercenie obfitych szybów wybuchowych w okręgu Santa Maria wyrówna prawdopodobnie obniżenie się produkcji innych terenów w Kalifornii. Najważniejszą zdobyczą kalifornijskiego przemysłu naftowego w roku ubiegłym było wybudowanie rurociągu przez przesmyk panamski na przestrzeni 50 mil ang. Dzięki temu rurociągowi będzie można ropę transportować do wszystkich rynków położonych na wybrzeżu atlantykiem. Cała flota statków cysternowych przewozić będzie ropę z portu Harford na wybrzeżu kalifornijskim do Panamy, gdzie znajduje się początek rurociągu, prowadzącego do wybrzeża Oceanu Atlantyckiego. W ciągu roku 1906 zawarto liczne korzystne umowy o dostawę ropy i nafty kalifornijskiej na daleki Wschód i do rynków leżących na zachodnim wybrzeżu Ameryki południowej, niemniej wzrósł eksport kalifornijskich produktów naftowych do rynków położonych na północno-amerykańskim wybrzeżu Oceanu Spokojnego.

Ustawa naftowa.

(Streszczenie odcz. posta dra Małachowskiego).

Dnia 11. b. m. w Towarzystwie prawniczem lwowskim poseł dr. Małachowski, w obecności sędziów, adwokatów i reprezentantów przemysłu naftowego miał odczyt o ustawie naftowej, który podajemy w krótkim streszczeniu, ze względu, iż przedmiot ten już niejednokrotnie w łamach naszego pisma poruszaliśmy.

Rząd d. 20 czerwca r. 1906 przedłożył parlamentowi nowelę do państwowej ustawy naftowej, która celem szybszego załatwienia została przekazaną komisji ekonomicznej. Komisja d. 16. października tegoż roku zdała sprawozdanie parlamentowi, z motywami, które uznają konieczność zmian, gdyż dotychczasowe zabezpieczenia praw nafto-

wych w księgach gruntowych nie są dostateczne i powodują brak kredytu w przemyśle naftowym. Stan ten wymagał zmiany gdyż przemysł naftowy dotychczas nie korzystał z ubezpieczenia praw naftowych, w księgach naftowych. Do r. 1904 w Galicyi utworzono wszystkiego 95 pól naftowych, gdy w publicznych księgach gruntowych było przeszło 20.000 wpisów. Przyczyna tego głównie leży w tem, według zgodnej opinii Wydziału Krajowego i Rządu, że według § 2. obowiązującej ustawy dla utworzenia pola naftowego potrzebnem było potwierdzenie starostwa górniczego, iż w danej miejscowości nafta występuje. Tymczasem przedsiębiorcy potrzebują już zabezpieczenia swych praw podczas stadyum poszukiwawczego i używano do tego zabezpieczenia w księgach gruntowych, naturalnie tylko na karcie ciężarów, co robiło prawa naftowe zależnem od innych ciężarów gruntowych. Wpisanie praw naftowych na karcie własności, jako części składowej prawa własności mogło tylko dać dostateczną gwarancję zabezpieczającą prawa naftowe. Do tego potrzebnem było utworzenie z prawa wydobywania odrębnego przedmiotu majątkowego przez oddzielenie tego prawa od gruntu i przez utworzenie pola naftowego i wpisanie tego prawa do księgi naftowej. Pierwszem więc zadaniem noweli państwowej było ułatwienie tworzenia pola naftowego przez postanowienie, że dla tego utworzenia wystarcza poświadczenie urzędu górniczego, iż w danej miejscowości według stosunków geologicznych występowanie ropy jest prawdopodobnem. Ankieta zwołana przez Wydział Krajowy była zdania, że i to poświadczenie jest zbyt cennem, lecz Rząd twierdził, iż bez tego poświadczenia można byłoby wszędzie tworzyć pole naftowe, co dałoby powód do niezdrowej spekulacji i braku zaufania do ksiąg publicznych, do jakich należą księgi naftowe. Dalej ustawa nowa wprowadza przymus tworzenia pola naftowego, lecz tylko w tym wypadku, gdy właściciel prawo wydobywania odstępuje innemu przedsiębiorcy. Ważnem jest postanowienie nowej ustawy, że poszukiwanie minerałów żywicznych obejmuje także i gazy naftowe, co w dawnej ustawie nie było jasno okre-

ślone. Prelegent wspomniał także o intabulacji procentów brutto, jako ciężaru rzeczowego, co jest ważnem, specjalnie przy egzekucyi. Bardzo ważną nowość stanowi w nowej ustawie przeniesienie prawa wydobywania na przedsiębiorcę na czas kalendarzowo określony, albo pod warunkiem rozwiązalnym.

Prelegent uważa to za jedno z najważniejszych postanowień dla przemysłu naftowego, gdyż przez to przedsiębiorcy dla swoich kapitałów i instytucje kredytowe otrzymują zabezpieczenie wolne od obciążenia gruntu i niezależne od licytacji gruntu. Dalej omawiał prelegent postanowienie w ustawie państwowej o ubezpieczeniu robotników, które na razie ogranicza się do ubezpieczenia w kasach chorych i do ubezpieczenia od wypadków, natomiast kasy brackie mogą być wprowadzone przez ministra rolnictwa tylko w porozumieniu z Wydziałem Krajowym, jeśli stosunki w przemyśle naftowym o tyle się zmieniają, że wyrobi się stały stan robotniczy zatrudniony w tym przemyśle. Według nowej ustawy pole naftowe w stadyum poszukiwawczem uzyskuje znaczne prawa ekspropriacji dla budowy kanałów, ścieżek, transmisyj, dróg i t. p.

Bardzo obszernie prelegent omawiał wywalczone już w komisji parlamentarnej postanowienie § 5 ustawy, na podstawie którego można łączyć pola naftowe dla otwarcia kopalni, od której ustawa krajowa będzie wymagać pewnego minimum obszaru; w ten sposób pole naftowe jako takie, może nie odpowiadać warunkom kopalni, lecz dla dopełnienia tych warunków może być połączone z innymi; jest to ważnem specjalnie dla terenów naftowych, składających się z parcel włościańskich, które często same kopalnie utworzyć by nie mogły, ale na nich może być otwarte pole naftowe.

W końcu prelegent obszernie omawiał postanowienia przejściowe w ustawie zawarte, aby wszelkie dotychczasowe wpisy do ksiąg gruntowych zostały przeniesione z urzędu do księgi naftowej. Tutaj wszakże powstała jedna bardzo uciążliwa dla przemysłu naftowego okoliczność; z przeniesieniem do księgi naftowej praw naftowych, jako rzeczy nieruchomości, jako odrębnego przedmiotu majątko-

wego; ten odrębny nowo powstały przedmiot majątkowy staje się odpowiedzialnym za długi na gruncie ciężące i łatwo staćby się mogło, że wierzyciele od razu swoje pretensje przenieśli na nowy ten przedmiot majątkowy tam by je zabezpieczyli, jeśli zabezpieczenie na gruncie na dalszem miejscu nie przedstawiało dla nich wielkich szans; w ten sposób całe dobrodziejstwo nowej ustawy w niektórych wypadkach mogłoby się stać iluzorycznym, a nawet lepsze było położenie przy dawnej ustawie, gdy nawet w razie licytacji gruntu przedsiębiorca mógł z ceny kupna otrzymać pewne odszkodowanie lub wejść w umowę z nowym nabywcą. Sprawa ta była omawiana i w Kole Polskiem i na konferencji z przedstawicielami ministerstwa, wreszcie w komisji ekonomicznej i uwzględniono tutaj obawy przemysłowców o tyle, iż wprowadzono pojęcie odpowiedzialności pomocniczej „Subsidiarhaftung“; prawo naftowe wtedy może być tylko przez wierzycieli atakowane, jeśli wartość gruntu nie wystarczy na ich zaspokojenie; nie będą więc mogli wierzyciele przenosić swoich pretensyj od razu na prawa naftowe.

W końcu odczytu prelegent poruszył kwestye, które będą przedmiotem krajowej ustawy naftowej i które omawiane były na ostatniej ankiecie rządowej i czytelnikom pisma naszego są znane.

W następnym tygodniu 19. b. m. odbyła się w tem samym Towarzystwie prawniczem dyskusya nad odczytem posła Małachowskiego. Dyskusya była nader ożywiona. Wielu mówców, jak adwokaci dr. Allerhand, dr. Wein, naczelnik sądu drohobyckiego radca Pilecki, który umyślnie przybył z Drohobycza, inżynier Gawroński i inni podnosili trudności wynikające obecnie ze ścisłego stosowania § 23 noweli ustawy państwowej, który postanawia przeniesienie z urzędu do ksiąg naftowych tych kontraktów dzierżawczych naftowych, które weszły do hipoteki, nie wspomina jednak nie i nie zawiera żadnego postanowienia przejściowego co do tych kontraktów, które przed 17. stycznia b. r., t. j. przed wejściem państwowej ustawy w życie zostały zawarte, jeszcze jednak do hipoteki, do ksiąg gruntowych nie weszły. W dysku-

syi ogólnie zapanowało przekonanie, że nie leżało w intencji ustawodawcy i byłoby rzeczą niesłuszną, gdyby te wszystkie kontrakty dzierżawne, które tylko dzięki przypadkowi nie weszły do hipoteki, dzisiaj pozbawione byłyby prawa intabulacyi; byłaby to strata krociowa dla przedsiębiorców zupełnie nieuzasadniona; że należy więc dążyć, aby w drodze rozporządzenia wykonawczego ten mankament w ustawie został usunięty. Podniesiono także niemożliwość intabulacyi procentów brutto, gdy właściciel sam jest przedsiębiorcą, a nie będąc obowiązany tworzyć pola naftowego, nie będzie mógł dla kogo innego intabulować procentów brutto; dyskusya jednak wyjaśniła, że w tym wyjątkowym wypadku niema zastosowania wogóle ustawa naftowa, lecz należy postępować według innych obowiązujących ustaw. Podniesiono także niejasność w ustawie, czy właściciel gruntu ma prawo poboru procentów brutto od gazów naftowych.

Pan radca Pilecki podniósł jeszcze pewien chaos, jaki dla braku ustanowienia okresu przejściowego panuje przy egzekucyach tych kopalń, egzekucya których została rozpoczęta przed wejściem ustawy w życie i uzyskano prawo zastawu także na przynależności kopalni, gdy dzisiaj, gdy prawo naftowe ma własność rzeczy nieruchomej i stanowi odrębny przedmiot majątkowy, już cała przynależność kopalni musi być osobno objęta egzekucyą.

Pan radca Horszowski wspomniał o tem, że zaprowadzenie ksiąg naftowych należy do kompetencji Sejmu i do ustawodawstwa krajowego.

Dr. Bartoszewicz dziękował prezydium Towarzystwa prawniczego za zaproszenie na odczyt i dyskusyę reprezentantów przemysłu naftowego i posłowi Małachowskiemu za pracę około ustawy, a dalej wyraził życzenie, by analogicznie do ustawy państwowej, która dla braku ustanowienia okresu przejściowego w praktyce na początku wywołała pewne zamieszanie, postarano się, aby w ustawie krajowej był ustanowiony okres przejściowy i to specjalnie przy ustanowieniu minimum obszaru kopalni. Mowca obawia się, że brak takiego okresu i tutaj wywoła jeszcze większe za-

mieszanie i utratę znacznych kapitałów włożonych w zakupno terenów; specjalnie więc na terytoryach kopalnianych ebeonych, jak Borysław i Tustanowice, gdzie transakcyje zakupywania terenów są nadzwyczaj żywe, i gdzie nie wszyscy przedsiębiorcy przed wejściem nowej ustawy w życie zdążą zgłaszać szyby, a władze górnicze nie zdążą poprzyjmować je do zatwierdzającej wiadomości, należy ustanowić pewien nawet dłuższy okres przejściowy. Poseł Małachowski

życzenie to uznał za słuszne i przyobiegał w komisji sejmowej górniczej, i jeśli zostanie referentem ustawy w Sejmie, to i w Sejmie poprzeć to życzenie.

W najkrótszym czasie na życzenie specjalnie reprezentantów przemysłu Towarzystwo prawnicze ma zwołać jeszcze jedno posiedzenie dla dyskusyi nad postanowieniami krajowej ustawy naftowej, które będą przedmiotem najbliższych obrad sejmowych.

Światowa flota naftowa.

(Dokończenie.)

Zastępcą zjednoczonych firm Nobel i Rothschild na rynkach holendersko-belgij-

skich jest towarzystwo „Société Anonyme d' Armement d' Industrie de Commerce, które posiada następujące statki.

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Tyflis	2683	1845	1900	Antwerpia
Daghestan	2774	1786	1898	„
Erivan	2395	1631	1893	„
Oural (przedtem Hans i Kurt)	2210	1549	1887	„
Apscheron (przedtem Era)	1850	1386	1887	„
Razem	12012	8197		

Prócz towarzystwa Shell transport, utrzymuje na wodach dalekiego Wschodu tow. Nederland. Maats. tot Exploitatie van Petrol. Bronnen in Nederl. Indie następujące statki naftowe:

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
J. B. August Kessler	5104	3197	1902	Haag
Sultan van Langkat	3035	2308	1898	} Pangkalan Brandan
Salahadje (prz. Astral.)	2280	1471	1889	
Perlack	1864	1087	1904	} Pangkalan Brandan
Palembang	1856	1062	1905	
Sultan van Koetei	1850	—	1904	Amsterdam
Babalan	536	339	1897	} Pangkalan Brandan
Halaban	536	339	1897	
Besitang	417	274	1896	} Pangkalan Brandan
Razem	17478	10077		

Tu też zaliczyć należy, jako posiadającą większe znaczenie flotę towarzystwa „Burmah Oil Company“ z następującymi parowcami.

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Reme	3037	1912	1904	Rangoon
Singu	3037	1912	1903	„
Twingone	1771	1120	1902	„
Khodoung	1457	913	1900	„
[Kokine	1427	891	1899	Rangoon]
Syriam	1427	891	1899	„
Razem	10729	6748		

Wielką flotę własną posiada Towarzystwo ake. Braci Nobel. Stan jej z 1. stycznia 1906 r. wynosił 18 parowców zbudowanych w latach 1874—1895, a nabytych przez firmę w okresie 1879—1905. Towarzystwo nabywało niejednokrotnie starsze statki i adaptowało je dla swych celów. Największe z parowców są „Robert Nobel“, „Brama“, „Socrates“, „Koran“, „Linne“, „Spinoza“, „Est“ (Orel). Długość ich wynosi 262 wzgl. 246 stóp, szerokość 34 wzgl. 28 stóp, pojemność 73.000 wzgl. 51—63.000 pudów nafty. Cała flota morska posiada 7.430 HP. i pojemność 618.000 pudów. Flota rzeczna tej firmy obejmuje 8 parowców cysternowych, 24 holowników parowych i 42 żelazne barki, te ostatnie pod względem wielkości nie wiele ustępują parowcom morskim, a niejednokrotnie pojemność ich jest większą. Podczas gdy 8 parowców rzecznych obejmuje łącznie 372.000 pudów, wynosi łączna pojemność 42 bark 2,629,000 pudów. Do floty tej zaliczyć jeszcze należy 57 statków drewnianych i 79 statków do przeładowania. Ogólna pojemność floty Braci Nobel wynosi 12,459,000 pudów, prócz tego posiada firma 1,366 wagonów cysternowych obejmujących 982,300 pudów.

Wyliczywszy najważniejsze floty naftowe, należy wspomnieć o najważniejszych liniach, po których handel naftowy się rozwija. Zestawienie nasze opiera się na listach okrętowych w Hamburgu i Londynie w r. 1905/06.

A. Ruch na jeziorze Kaspijskim.

Główne porty: Baku i Astrachań, ew. Petrowsk i Derbent. Ruta Baku-Astrachań: Kursują przeważnie statki Braci Nobel i in-

nych rosyjskich eksporterów wzgl. handlarzy w Baku i Astrachaniu.

B. Ruta Batum wzgl. Noworosyjsk do Europy zachodniej.

1. (Batum) Noworosyjsk-Hamburg via porty belgijskie i holenderskie.

2. Batum:

- porty angielskie: a) Batum-Londyn,
b) Batum-Liwerpol
c) Batum-Manchester,
d) Batum-Bristol,
e) Batum-Cardiff,
f) Batum-Hull,
g) Batum-Belfast, Limerick.

C. Ruta Kustendje-Europa zachodnia.

1. Kustendje (Konstanza)-Londyn via Antwerpia i porty holenderskie.

2. Kustendje (Konstanza)-Londyn.

D. Ruty na Oceanie Atlantyckim.

Pierwsze miejsce zajmuje Tow. Standard Oil Comp. i jego organizacya „Deutsch-Amerikanische Petroleumgesellschaft“. Ropę z Teksas przewozi tow. „Shell Comp“ i „Pure Oil Co.“ Próż okrętów firmy „Deutsch-Amerikanische P. G.“ i towarzystwa „Shell Co.“ (którego statki przeszły obecnie na własność Europejskiej Unii naftowej), grają w obrocie naftowym rolę statki towarzystwa Anglo-American Oil Co. Główne ruty są następujące:

1. Ruch naftowy z Hamburga.

- a) Ruta Nowy York-Hamburg, 6.350 m.
b) „ Filadelfia-Hamburg.
c) „ Port Artur (Teksas) - Hamburg via Holandya.

2. Ruch naftowy z Anglii.

Głównymi importerami są towarzystwa Anglo-American Oil Co. (filia tow. Standard Oil Co.) i Consolidated Petroleum Co. zastępujące interesy grupy Nobel-Rothschild. Tow. Anglo-American posługuje się statkami firmy Deutsch-Amerikanische P. G. i na odwrót firma ta wykonuje swoje transporty statkami towarzystwa Anglo-American. Próż towarzystwa Shell Comp. posiada większe znaczenie firma General Petroleum Comp. (filia tow. Petroleum Produkte A. G.) posługująca się statkami firmy Shell Co.

Główne ruty są następujące:

- a) Nowy York-Londyn.
- b) Nowy York-Liwerpol.
- c) Nowy York-Manchester.
- d) Nowy York-Bristol.
- e) Filadelfia-Londyn.
- f) Filadelfia-Liwerpol, Bristol, Belfast.
- g) Filadelfia-Manchester.
- h) Filadelfia-Barrow.

Sprawa szkoły górniczej w okręgu cieszyńsko-krakowskim.

Zwracamy uwagę społeczeństwa polskiego na sprawę, która zasługuje na nią zarówno ze względów ekonomicznych, jak i narodowych. Przemysł górniczy węglowy stanowi na Ślązku austriackim zarówno zachodnim, jak i bliżej nas interesującym wschodnim, podstawy dobrobytu kraju i ludności. Podobnie będzie się w niedługiej przyszłości rzecz przedstawiać w Galicyi, gdzie dzięki badaniom naszych geologów odkryto nowe pola węglowe, na których już powstały nowe kopalnie, dalsze zaś wkrótce powstaną. Przemysł ten daje niestety jednak równocześnie oparcie żywiołowi obcemu, a mianowicie czeskiemu i niemieckiemu. O ile bowiem klasa robotnicza jest wyłącznie niemal polska, o tyle dozorecy kopalni (sztymarzy), a co za tem i inżynierowie są przeważnie Czechami, po części Niemcami i wrogo się odnoszą do narodowości polskiej. Wynikiem tego jest szybkie czechizowanie się polskiej ludności robotniczej. Dla robotnika polskiego niema innej drogi do zostania sztygarem, a więc poprawienia sobie bytu, jak przejść przez jedyną w okręgu czeską szkołę górniczą w Morawskiej Ostrawie. Dodać trzeba, że i ta szkoła nie wystarcza na potrzebę rewiru, gdyż dostarcza rocznie tylko około 40

ukończonych uczniów, co stanowi tylko 2·5% stanu rewiru ostrawskiego, wynoszącego około 1,700 dozorców, dostanie się więc do niej Polakowi, pozbawionemu czeskiej protekcyi, tembardziej jest utrudnione. Dlatego też podczas gdy Polacy stanowią 86% ludności 35 gmin Ślązka wschodniego, których ludność pracuje w kopalniach Dąbrowy, Karwiny, Orłowej i Łazów, na 1684 dozorców rewiru ostrawskiego jest tylko 54 (3%) Polaków. Jedynie więc utworzenie szkoły górniczej z językiem wykładowym polskim zapobiedz może skutecznie pokrzywdzeniu naszego ludu, którego podniesienie się pod względem fachowym i ekonomicznym jest uniemożliwione. Niezaprzeczoną potrzebę tej szkoły wzmagają jeszcze ta okoliczność, że Galicya wogóle, a przedewszystkiem Galicya zachodnia nie posiada zupełnie szkoły górniczej dla górnictwa węglowego; szkoła w Wieliczce ma bowiem za cel kształcić dozorców wyłącznie dla kopalń soli. Dla węglowego rewiru krakowskiego, wstępującego w nowy, najśmielsze nadzieje mogący ziszczyć okres rozwoju, polska szkoła górnicza byłaby rzeczą pierwszorzędnej wagi, która przyczyniłaby się zarówno do podniesienia tak pożytecznego dla kraju górnictwa, jak też i ugruntowania tam polskiego przemysłu, opierającego się na polskich a nie obcych pracownikach. Starania o tę szkołę czynione były przez miejscowe jednostki od szeregu lat, obecnie zaś poparł sprawę przychylną rezolucyę Zjazd Polskich Górników, przekazując ją do załatwienia swej Stałej Delegacyi. Rozpoczęła ona akcyę, która przy skutecznem poparciu opinii i miarodajnych czynników doprowadzi prawdopodobnie niedługo do utworzenia szkoły, a przez to do wzmocnienia w tym kierunku siły ekonomicznej i narodowej naszego społeczeństwa.

(Komunikat St. Del. Z. P. G. — Redakcyę innych pism prosimy o łaskawy przedruk).

KRONIKA.

Personalia. P. Tadeusz Chlapowski, dotychczasowy kierownik kopalni towarzystwa akcyjnego „Schodnica“ objął stanowisko technicznego dyrektora towarzystwa akc. „Galicya“. P. inż. Krynicki ma w najbliższym czasie objąć stanowisko technicznego dyrektora kopalni „Syndykatu boryslawskiego“.

Z Borysławia donoszą nam: Podczas tłokowania na nrze 15 „Boryslawskiego Syndykatu“, dnia 16. b. m. o godzinie 5-tej popołudniu, wybuchł groźny pożar, który zniszczył doszczętnie

szyb i urządzenie wiertnicze. Przyczyną pożaru było, iż podczas ciągnięcia tłka spadł pas z maszyny, wskutek czego tłok na linie spadł z ogromną szybkością z powrotem do otworu świdrowego. Wiertacz usiłował daremnie zahamować bęben, na którym była lina owinięta. Wskutek silnego tarcia przy hamowaniu powstały w hamulcu iskry i zapaliły ropę. Z personelu nikt nie doznał uszkodzenia.

Z Tustanowic donoszą nam: Mimo silnych mrozów ruch wiertniczy nie osłabł, przeciwnie rozpoczęto kilka nowych szybów, a więcej jeszcze zgłoszono w Urzędzie górniczym. Szyb Towarzystwa Uryckiego, o którego nadzwyczajnej wydajności donosiliśmy już poprzednio, daje ciągle 18 wagonów dziennie. Znaczną produkcję bo 8—10 cystern dziennie otrzymał szyb „Feniks“, (dawniej „Salomon“) należący obecnie do firmy Brauns i Ska. Szyb „Aba“ w ostatnich dniach począł dawać 8 do 10 wagonów dziennie. Towarzystwo akcyjne dla przemysłu naftowego nabyło kopalnię „Abbazia“ w Tustanowicach od firmy Wolski, Korsak, Weydlich & Ska. Dr. W. Szujski zakupił u pp. Eysymonta i Towarnickiego dwa tereny w Tustanowicach, leżące na wschód od potoku Łosznia, na południe od kopalni hr. Resseguiera i dra Fränkla.

Sprawy kartelowe. Oficjalne pertraktacje w sprawie odnowienia kartelu rafinerij nafty zostały na pewien czas przerwane, natomiast odbywają się obecnie poufne konferencje zwoływane przez większe rafinerje, na których omawiane są podstawy przyszłego postępowania. Podniesiono również kwestję, co by się stać miało, gdyby do 1. maja nie osiągnięto porozumienia między rafinerami. Wylonił się wniosek, by większe rafinerje na wypadek niedojścia kartelu do skutku, zjednoczyły się dla solidarnego postępowania. Na obecnych konferencjach starano się również opracować projekt nowej organizacji i regulatyw przyszłego kartelu, ażeby przy ponownem podjęciu oficjalnych pertraktacyj można przedłożyć kompletny projekt.

W ostatnich czasach konsumpcja nafty wzrosła i przypuszczać należy, iż nastąpi dodatkowe podniesienie kontyngentu na bieżący miesiąc.

Nowe towarzystwo akcyjne dla eksploatacji ropy w Galicyi. Jak nam donoszą, ma obecnie firma Laupenmühlen & Comp. Dom bankowy w Berlinie, posiadająca jak wiadomo w Tustanowicach znaczne kopalnie i tereny, przeistoczyć się celem intensywniejszej eksploatacji swych posiadłości, w towarzystwo akcyjne z kapitałem 5 milionów marek. Tereny firmy Laupenmühlen & Comp. obejmują około 30 morgów, produkcja miesięczna wynosi 256—270 wagonów ropy. Stanowisko dyrektora nowego towarzystwa obejmie znany i ceniony inżynier p. Tomasz Łaszcz, posiadający również znaczny udział w przedsiębiorstwie.

Nowe tereny naftowe w Galicyi. Wedle orzeczenia nadradcy górniczego Waltera z lat poprzednich i inżyniera górniczego z Krzeszowice Bonkowskiiego z roku 1903, tudzież wydanego w ostatnich czasach orzeczenia radcy górniczego Norta, zbadany został w linii 10 kilometrów w kierunku ze wschodu na zachód od granicy gminy Jodłowa (pow. Pilzno) przez gminę Kowalowy, Joniny, Ryglice, Uniszowa i Bistuszowa (pow. Tarnów) teren raftowy, który sądząc z jego geologicznej budowy i licznych wycieków ropnych i występowania gazów zapowiada znajdowanie się pokładów ropnych. W roku 1903 zakontraktowała firma Hubert i Gottfried Has z Berlina kilka parcel włościńskich, nie rozpoczęto jednak na razie eksploatacji.

Opalanie lokomotyw ropą. Wiedeńska „Zeit“ donosi, iż w Ministerstwie kolejowem ponownie poddano szczegółowemu studjom projekt opalania ropą lokomotyw na galicyjskich liniach kolei państwowej. Wobec wysokich obecnie cen węgla, opalanie ropą byłoby rentowniejsze. W tym celu musiano by w Galicyi założyć specjalną fabrykę dla odbenzynowania ropy, prócz tego musiano by przerobić lokomotywy dla płynnego paliwa. Obecnie układają w Ministerstwie kalkulacje po jakiej cenie dostarczyć by musiano ropy, ażeby amortyzując koszty przeróbki lokomotywy uzyskać zaoszczędzenie w porównaniu z węglem. Po ukończeniu tych kalkulacyj ma Ministerstwo porozumieć się z producentami, czy są oni w stanie dostarczyć ropy po obliczonej cenie i w dostatecznej ilości.

Komisja górnicza sejmowa odbyła d. 20. b. m. posiedzenie pod przewodnictwem p. Gorayskiego. Sprawozdanie Wydziału Krajowego o górnictwie przydzielono do referatu p. Wiśniewskiego; referentem zaś projektu rządowego krajowej ustawy naftowej, która ma być wniesioną w najbliższych dniach do Izby, ustanowiono p. Małachowskiego. Zdradem na wniosek posła Gorayskiego wyraziła komisja podziękowanie i uznanie za jego gorliwą i skuteczną pracę w przeprowadzeniu ustawy naftowej w Radzie państwa.

W dyskusji generalnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o górnictwie zabierali głos pp. Gorayski, Wiśniewski, oraz prof. Syroczyński.

Podniesiono konieczność reorganizacji szkoły górniczo-wiertniczej w Boryslawiu. Projekt nowego statutu tej szkoły będzie komisji przedłożony.

Najbliższe posiedzenie komisji górniczej odbędzie się z początkiem przyszłego tygodnia.

Posiedzenie komitetu zaufania i Rady nadzorczej towarzystwa „Petrolea“ odbędzie się we Lwowie dnia 26. i 27. b. m.

Ponowny strejk wybuchł w Baku i ogarnął szerokie koła pracowników naftowych. Żądania robotników obejmują przeszło 80 punktów, między innymi domagają się strejkujący ośmio-

godzinnego dnia roboczego. Spełnienie postulatów postawionych przez robotników pracodawcom, podniosłoby ponownie kosztu produkcji o 25 do 38 milionów rubli rocznie.

Stała Delegacja Zjazdu Polskich Górników, odbyła w dniu 1. i 2. lutego w Krakowie posiedzenie, na którym byli obecni pp. przewodniczący St. Kostkiewicz, zast. przewodniczącego St. Kuczkiewicz, sekretarz A. Łukaszewski, skarbnik Dr. St. Bartoszewicz i członkowie: F. Jastrzębski, Z. Kamiński, H. Kowarzyk i W. Sulimirski, oraz zaproszeni pp. M. Łempicki i R. Rieger. Główny przedmiot obrad stanowiła sprawa szkoły górniczej w okręgu cieszyńsko-krakowskim, w której to sprawie przedłożył inż. R. Rieger z Witkowic obszerny memoriał. Po przedyskutowaniu i zaakceptowaniu memoriału, uchwalono wziąć pełną inicjatywę i doprowadzić w razie uzyskania poparcia ze strony władz i kopalni do otwarcia szkoły jeszcze w roku bieżącym. Drugą ważną sprawą porządku dziennego było, uchwalenie statutu Związku Górników i Hutników Polskich w Austrii, oraz dyrektywy dla Stałej Delegacji, — postanowiono następnie przystąpić bezzwłocznie do zorganizowania Związku w Austrii, w Rosyi zaś mają być czynione starania o prawne zatwierdzenie bytu Związku, na podstawie mającego się opracować statutu, zasadniczo zgodnego ze statutem austriackim. Co do

rezolucyj, dotyczących się przemysłu naftowego, uchwalono zwrócić się do wnioskodawców rezolucyj w sprawie zniżenia cen żelaza, oraz magazynowania i zaliczkowania ropy, z zapytaniem, czy życzą sobie dalszej akcyi w tym kierunku; uproszono zaś dra Bartoszewicza, by przedłożył wnioski akcyi w sprawie zniżenia podatku konsumpcyjnego od nafty. Oprócz tego zatwierdzono regulamin pracy i obrad, — uchwalono ogłosić w pismach odezwę w sprawie ochrony cennych okazów geologicznych i paleontologicznych, — wreszcie postanowiono zająć się sprawą rewizyi ustawy konkurencyjnej w Austrii, w myśl wniosku Dr. Guńkiewicza. Inne sprawy odroczone do następnych posiedzeń.

Nowe Towarzystwo akcyjne dla eksploatacyi terenów naftowych w Tustanowicach, zawiązało się w Londynie z kapitałem 150.000 funtów szterlingów pod firmą: „Tustanowice Petroleum Co. Limited“.

Po zamknięciu numeru.

Ustawa naftowa. W ostatniej chwili dowiadujemy się, iż Namiestnictwo otrzymało już rządowy projekt krajowej ustawy naftowej, i pan Namiestnik wniesie go do Sejmu podczas bieżącej sesyi.

Przegląd Górniczo-Hutniczy

Czasopismo poświęcone sprawom przemysłu górniczego i hutniczego (ze szczególnem uwzględnieniem przemysłu górniczego i hutniczego w Królestwie Polskiem).

Wychodzi 1-go i 15-go każđ. mies.

Przedpłata:

w Dąbrowie:

rocznie	10 rnb.
półrocznie	5 „
kwartalnie	2 „ 50 kop.

Z przesyłką pocztową (w kraju i zagranicą):

rocznie	12 rub.
półrocznie	5 „
kwartalnie	3 „

Cena jednego numeru 60 kop.

Adres Redakeyi:

Dąbrowa (gubernia Piotrkowska)

w gmachu resursy.

Numery okazowe na żądanie bezpł.



BIURO



technicznej, prawnej i handlowej
porady, tudzież pośrednictwa
w sprawach górniczych

KAZIM. KOSTKIEWICZA

zaprzyjęzonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górniczych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalni i warzelni soli, kopalni nafty i wosku ziemnego etc.



w SANOKU.



ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonemi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociągowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne, rury pompowe, stalowe rury mufowe**, obciążane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Gallo-way'a, fasony wszystkich gatunków, recypienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmanna w Komotau, c. k. fabryki lin drucianych w Przybramie, oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, Ossolińskich 15. * Filie Towarzystwa w Gorlicach, Borystawiu i Potoku.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletnie urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

„PRZEMYSŁOWIEC“

LWÓW Akademicka 26
Telefon nr. 806.

WARSZAWA księgarnia
E. Wende i Spka.

Tygodnik popularny dla wszystkich (dla spraw przemysłu, techniki i handlu)

WYCHODZI W KAŻDĄ SOBOTĘ RANO
od roku 1903.
pod redakcją
inż. cyw. EDMUNDA LIBAŃSKIEGO.

OMAWIA:

1. Sprawy przemysłu krajowego.
2. Sprawy postępu technicznego i rozwoju produkcji.
3. Przemysł artystyczny i sprawy odnośnych rzemiosł.
4. Sprawy zawodowej pracy kobiet.
5. Informacje w nadsyłanych pytaniach i odpowiedziach.
6. Nowości w dziedzinie wynalazków i patentów.
7. Sprawy z różnych dziedzin.
8. Głosy z kraju i t. d.

PRENUMERATA:

1 K. 20 h. miesięcznie
3 K. 50 h. kwartalnie
OGŁOSZENIA po 30 h. od wiersza. Przy zamówieniach kwartalnych znaczny opust. Rubryka „Co i gdzie wyrabia się w kraju“ rocznie (52 razy) 5 kor.

„Przemysłowiec“ jest pismem popularnym dla wszystkich, podaje bogatą postępową treść z różnorodnych działów rozwoju techniki i przemysłu. — „Przemysłowiec“ pomieszcza artykuły dotyczące rozwoju przemysłu artystycznego, oraz bardzo obfitą kronikę techniczno-przemysłową. W dziale „Sprawy kobiet“ daje odpowiednio artykuły dla zainteresowania szerokiego ogółu kobiet doniosłą sprawą ich niezależnego bytu i produktywnej pracy. — „Przemysłowiec“ prowadzi stały dział „Esperanto“, w którym informuje o rozwoju języka międzynarodowego. W odcinku pomieszcza „Przemysłowiec“ ilustrowane fejetony, „Z postępu techniki i przemysłu“ pióra E. Libańskiego.

PRENUMERATA kosztuje: miesięcznie 1 kor. 20 hal. — 70 kopiejek
kwartalnie 3 kor. 50 hal. — 2 ruble.

Nowi abonenci otrzymają gratis

„Ze świata postępu techniki i przemysłu“

(Ilustrowane szkice popularne)
Edm. Libańskiego.

Dotychczas wyszły: 1. Postęp techniki wojennej, 2. Podbój atmosfery, 3. Technika w boju o światło, 4. W krainie szkła i jedwabiu, 5. Perpetuum mobile.

Numery okazowe na żądanie gratis i opłatnie.